

Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 8 Szkoła Podstawowa nr 153

MUZYKA – KLASA V

I. Zasady oceniania i sposoby sprawdzania osiągnięć edukacyjnych

- Ocenianie ma charakter systematyczny i wieloaspektowy.
- Formy sprawdzania wiedzy i umiejętności: odpowiedzi ustne (obejmujące zakres trzech ostatnich zagadnień), prace pisemne, prace klasowe / sprawdziany (zapowiadane z tygodniowym wyprzedzeniem, obejmujące większą niż trzy zagadnienia partię materiału i trwające ponad pół godziny), zadania domowe, testy sprawdzające (wiadomości, umiejętności), kartkówki (pisemna forma sprawdzająca znajomość trzech ostatnich zagadnień bez obowiązku wcześniejszego zapowiadania), samodzielnie opracowany materiał (np. referat, elementy wykładu, prezentacja multimedialna, projekt, itp.).
- Ocena jest jawna i (na prośbę ucznia lub rodzica) szczegółowo uzasadniona.
- Szczegółowe zasady obowiązujące przy zastosowaniu ustalonych form sprawdzania wiedzy i umiejętności oraz tryb uzyskania wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej określa Statut Szkoły.

II. Ogólne założenia edukacyjne i cele programowe:

Ocenianie wiedzy teoretycznej i umiejętności praktycznych

Sposób oceniania w znaczący sposób wpływa na stosunek uczniów do przedmiotu, a co za tym idzie – także na efektywność procesu nauczania. Na lekcjach muzyki, która jako przedmiot artystyczny wymaga szczególnego podejścia do tej kwestii, ocena proponowana przez nauczyciela powinna przede wszystkim motywować ucznia do działania i rozwijania swoich umiejętności.

*Ocena z muzyki powinna
mobilizować uczniów do
pełnego zaangażowania
i systematycznej pracy.*

Formy sprawdzania wiedzy

Predyspozycje i umiejętności muzyczne uczniów można ocenić na podstawie sprawdzianu przeprowadzonego na początku i przed końcem każdego roku szkolnego. Na początku pierwszego roku nauki muzyki w klasach 4–7 powinien to być test predyspozycji i umiejętności muzycznych, m.in. słuchu wysokościowego, poczucia rytmu i rozróżniania wartości rytmicznych (w zakresie obowiązującym w klasach 1–3), pamięci muzycznej, znajomości solmizacji. Test ten może przyjąć formę atrakcyjnej zabawy lub quizu muzycznego. Nie chodzi tu bowiem o wystawienie ocen szkolnych, lecz o uzyskanie orientacji, jaki poziom reprezentują uczniowie, na które zagadnienia trzeba będzie położyć nacisk, jak dobierać repertuar wokalny i instrumentalny, jakich przykładów literatury muzycznej słuchać. Również na koniec każdego roku szkolnego nauczyciel muzyki powinien możliwie dokładnie określić poziom wiedzy i umiejętności ucznia. Podobnie jak na początku roku, może odbyć się to w formie zabawy lub gry dydaktycznej. Wynik sprawdzianu należy uzupełnić informacjami dotyczącymi zainteresowań muzycznych ucznia, jego systematyczności i efektów pracy w klasie. Te elementy powinno się porównać z wynikami innych uczniów. Ocena taka może być podstawą do podejmowania trafnych decyzji dotyczących właściwego, indywidualnego doboru ćwiczeń i piosenek przeznaczonych dla konkretnego ucznia. Pozwala też na poprawną samoocenę nauczyciela. Inaczej należy oceniać uczniów na koniec semestru, a inaczej na koniec roku szkolnego. Oceny z muzyki dotyczą poziomu wiedzy i umiejętności w kontekście indywidualnych zdolności i zainteresowań muzycznych ucznia, a także jego aktywności na lekcjach. Ocena nie powinna być obniżana z powodu niewielkich postępów dziecka w nauce, jeśli źródłem tych niepowodzeń jest brak uzdolnień muzycznych. Ostateczny wybór sposobu i kryteriów oceniania należy do nauczyciela. Trzeba jednak pamiętać, że ocena może zarówno pomóc w budowaniu właściwej motywacji ucznia do pracy, jak i stać się powodem zniechęcenia i bezpodstawnego przekonania źle ocenionego ucznia o braku słuchu, zdolności muzycznych itp. Ocena w dzienniku nie może więc być rezultatem pomiaru, lecz powinna spełniać funkcje wychowawcze – przede wszystkim zachęcać do nauki muzyki. Przy ocenianiu ucznia należy oddzielić jego postępy w **opanowywaniu wiedzy teoretycznej**, niewymagające aktywności muzycznej, od umiejętności śpiewu, gry na instrumentach i tworzenia muzyki. Znajomość elementów teorii i historii muzyki powinna być oceniana według jednakowych kryteriów dla całej klasy. Dotyczy to także umiejętności pisania nut (z wyłączeniem dzieci z dysgrafią).

Oceniając umiejętności i wiedzę teoretyczną, można zachęcić do aktywnego muzykowania, na przykład podwyższając ocenę za poprawne zapisanie rytmu ćwiczenia, jeśli uczeń potrafi wykonać podane wartości rytmiczne. W celu sprawdzenia wiedzy muzycznej nauczyciel może wykorzystać:

- **ćwiczenia utrwalające** – dają możliwość określenia stopnia opanowania przez uczniów wiedzy muzycznej;
- **ćwiczenia jako sprawdziany** – niektóre zadania (np. krzyżówki, quizy) nadają się do szybkiego sprawdzenia wiadomości. Uczniowie chętnie uczestniczą w tego rodzaju „sprawdzianach”. Nauczyciel natomiast nie traci cennego czasu przeznaczonego na zajęcia.

Umiejętności praktyczne muszą być oceniane w kontekście predyspozycji muzycznych dziecka. W tym przypadku ewaluacja nie może wynikać z bezwzględnej skali osiągnięć. Każdy uczeń powinien mieć możliwość uzyskania oceny bardzo dobrej, jeśli tylko będzie zaangażowany i staranny. Duże trudności sprawia ocena postępów w sytuacji, kiedy dziecko musi pokonywać bariery psychiczne utrudniające aktywne muzykowanie. Dotyczy to przede wszystkim śpiewu. Przy ocenianiu umiejętności praktycznych należy pamiętać o indywidualizowaniu poszczególnych ocen – powinno się porównywać nie uczniów między sobą, lecz efekty pracy każdego z nich w stosunku do jego możliwości. Najtrudniejszym rodzajem muzycznej aktywności dzieci jest **twórczość**, dlatego przy jej ocenie należy zwracać uwagę na zaangażowanie oraz staranność uczniów. Należy im umożliwić szybkie osiągnięcie satysfakcji z rezultatu własnych wysiłków twórczych. Nie można także skąpić pochwał. Nauczyciel często imponuje uczniom swoją wiedzą i umiejętnościami, toteż pochwała z jego ust jest dla nich szczególnie ważna.

Kryteria i zakres oceniania na lekcjach muzyki

Wystawianie ocen jest zadaniem trudnym, podlega bowiem wielu uwarunkowaniom. Ustalając wymagania na poszczególne oceny, należy brać pod uwagę, że za oceną kryje się informacja zarówno o poziomie osiągnięć, jak i o postępach ucznia. Dlatego kryteria ocen powinny być na tyle elastyczne, aby można było uwzględnić zdolności danego ucznia i odnieść ocenę do nich, a nie do średniego poziomu klasy. Zatem przy wystawianiu oceny z muzyki należy brać pod uwagę przede wszystkim wysiłek wkładany przez ucznia w wywiązywanie się z obowiązków wynikających ze specyfiki zajęć. Dlatego też zaleca się zindywidualizowanie skali ocen na podstawie dokładnego rozpoznania możliwości każdego

z uczniów oraz obserwacji jego jednostkowego rozwoju. Ocena powinna być więc relatywna, uzależniona od potencjału uczniów i prezentowanej przez nich postawy. Wystawiając konkretną ocenę z muzyki, trzeba koniecznie pamiętać o tym, że jednym z podstawowych celów tego przedmiotu jest przygotowywanie uczniów do świadomego korzystania z dorobku rodzimej i światowej kultury muzycznej oraz aktywnego i pełnego uczestnictwa w życiu muzycznym kraju. Przy ocenie powinno się uwzględniać przede wszystkim zaangażowanie i wkład pracy, znajomość literatury muzycznej i związaną z tym wiedzę, a także umiejętność śpiewania i gry na instrumentach. Głośne czytanie nut oraz podawanie wiadomości z zakresu teorii i historii muzyki nie mogą stanowić podstawy do oceny ucznia. Niedopuszczalne jest również odpytywanie uczniów i stawianie ocen wyłącznie ze znajomości tekstu piosenki.

Dlatego ocenie powinny podlegać następujące elementy:

- śpiew,
- gra (na instrumencie melodycznym, np. na flecie, dzwonkach, flażolecie, oraz na instrumentach perkusyjnych niemelodycznych),
- wypowiedzi ucznia na temat utworów muzycznych,
- działania twórcze,
- znajomość terminów i wiedza muzyczna,

Wymagania edukacyjne:

Ocenę celującą (6) otrzymuje uczeń, który:

- . opanował pełny zakres wiadomości i umiejętności przewidzianych w realizowanym programie nauczania,
- . bierze czynny udział w szkolnych zajęciach wymagających dużego zaangażowania muzycznego,
- . zdobywa dodatkową wiedzę, korzystając z różnych źródeł informacji,
- . na lekcjach inicjuje różnorodne zadania, projekty,
- . potrafi zagrać melodie przewidziane w podręczniku oraz inne proste melodie na instrumencie wykorzystywanym w danym roku nauki lub innym,

- . umie zaśpiewać a cappella i z akompaniamentem piosenki z podręcznika oraz spoza niego,
- . opanował umiejętność łączenia wiedzy z zakresu muzyki z wiadomościami z innych przedmiotów,
- . potrafi samodzielnie formułować pytania i rozwiązywać problemy muzyczne,
- . potrafi rozpoznać budowę utworu muzycznego,

Ocenę bardzo dobrą (5) otrzymuje uczeń, który:

- . opanował pełny zakres wiadomości i umiejętności przewidzianych w realizowanym programie nauczania,
- . korzysta z różnych źródeł informacji,
- . prawidłowo i samodzielnie śpiewa większość piosenek przewidzianych w programie nauczania,
- . prawidłowo i samodzielnie gra na instrumentach melodycznych większość melodii przewidzianych w programie nauczania,
- . umie bezbłędnie wykonywać rytmy – gestodźwiękami i na instrumentach perkusyjnych,
- . potrafi rytmizować teksty,
- . rozumie zapis nutowy i potrafi się nim posługiwać,
- . zna terminy muzyczne z programu danej klasy,

Ocenę dobrą (4) otrzymuje uczeń, który:

- . opanował wiadomości i umiejętności przewidziane w realizowanym programie nauczania,
- . korzysta z różnych źródeł informacji,
- . potrafi zagrać kilka melodii oraz akompaniamentów do piosenek na flecie,
- . umie zaśpiewać z akompaniamentem pieśni jednogłosowe poprawnie pod względem muzycznym,
- . jest uważnym słuchaczem koncertów muzycznych,

- . wykonuje proste rytmy – gestodźwiękami i na instrumentach perkusyjnych niemelodycznych,
- . rytmizuje łatwe teksty,
- . zna podstawowe terminy muzyczne z programu danej klasy i wie, co one oznaczają,

Ocenę dostateczną (3) otrzymuje uczeń, który:

- . opanował w podstawowym zakresie wiadomości i umiejętności przewidziane w realizowanym programie nauczania,
- . jest w stanie zrozumieć omawiane zagadnienia przy pomocy nauczyciela,
- . niezbyt poprawnie i z dużą pomocą nauczyciela śpiewa niektóre piosenki przewidziane w programie nauczania,
- . niezbyt poprawnie i z dużą pomocą nauczyciela gra na używanym na lekcjach instrumencie perkusyjnym niektóre rytmy przewidziane w programie nauczania,
- . wykonuje najprostsze ćwiczenia rytmiczne – gestodźwiękami i na instrumentach perkusyjnych niemelodycznych,
- . zna tylko niektóre terminy i pojęcia muzyczne,

Ocenę dopuszczającą (2) otrzymuje uczeń, który:

- . jest w stanie wykonać proste ćwiczenie przy pomocy nauczyciela,
- . niedbale, nie starając się poprawić błędów, śpiewa kilka najprostszych piosenek przewidzianych w programie nauczania,
- . niedbale, nie starając się poprawić błędów, gra na instrumencie perkusyjnym rytmy przewidziane w programie nauczania,
- . myli terminy i pojęcia muzyczne,
- . dysponuje tylko fragmentaryczną wiedzą,
- . najprostsze polecenia – ćwiczenia rytmiczne – wykonuje z pomocą nauczyciela.